

Өмірді сақтандыру нарығына шолу

ҚАЗАҚСТАН
ҚАРЖЫГЕРЛЕР
ҚАУЫМДАСТЫҒЫ

АССОЦИАЦИЯ
ФИНАНСИСТОВ
КАЗАХСТАНА

2024 жылдың 9 айында

Кезеңнің негізгі тенденциялары

- 9А24ж қорытындысы бойынша зейнетақы аннуитеттерін ашу және қызметкерлерді міндетті сақтандыруды енгізу, қазақстандықтардың сақтандыру сауаттылығын арттыру және саланы цифрландыру рәсімін жеңілдету аясында ӨСК барлық көрсеткіштері айтарлықтай өсуді көрсетті.
- Сума ӨСК активтері 1,5 трлн-ға дейін ұлғайды (+Т378,6 млрд немесе 30,7%) және барлық сақтандыру нарығының жиынтық активтерінің 54,5% - құрады. 2024 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша ӨСК активтерінің құрылымында бағалы қағаздар бұрынғысынан басым болды – 1,2 трлн немесе сектордың жиынтық активтерінің 85,0%.
- Өмірді сақтандыру бойынша резервтерді жабу үшін қажетті активтер 9а24ж. Т306,5 млрд. теңгеге немесе 33,9%-ға өсті.
- Бұл ретте активтердің өсуі барлық баптар бойынша байқалды, онда ақша мен салымдарды (+Т31,1 млрд немесе +56,2%), сондай-ақ қайта сақтандыру бойынша активтерді (+Т10,9 млрд немесе 74,5%) бөлуге болады.
- ӨСК міндеттемелерінің көлемі негізінен күтілетін ақша ағындарын ең жақсы бағалауды арттыру есебінен (34,6%-ға немесе Т163,1 млрд-қа), негізінен, 1,1 трлн-ға (+30,1% немесе Т247,7 млрд.) дейін өсті.
- Өмірді сақтандыру секторындағы шоғырлану бұрынғысынан жоғары болып қала береді: активтердің 80,6%-ы 4 ірі компанияға тиесілі (активтер Т100 млрд-тан асады): Халық-Life, Nomad Life, FFLife және KM Life.

- S&P болжамдары бойынша ірі және шағын ӨСК арасындағы алшақтық өсе береді, ал ірі бизнес жылдам қарқынмен кеңейеді (масштаб тиімділігі).
- 9А24ж. ӨСК сақтандыру сыйлықақыларының көлемі негізінен зейнетақылық аннуитеттік сақтандыру (+Т213,3 млрд), жазатайым оқиғалардан сақтандыру (+Т54,1 млрд) және жұмыскерлерді міндетті сақтандыру (+Т37,8 млрд) сияқты өнімдер бойынша өсім есебінен екі есеге жуық өсті.
- Зейнетақы аннуитеттеріне (3,8 есе), жазатайым оқиғалардан сақтандыруға (2,8 есе) және өмірді сақтандыруға (+22,0%) сұраныстың артуына байланысты жасалған шарттар саны 1,9 есе өсті.
- Осы ретте төлемдер көлемінің өсуі елеусіз қалыптасты (+74,9% немесе Т34,6 млрд) және негізінен қызметкерлерді жазатайым оқиғалардан сақтандырумен байланысты болды (3,1 есе немесе Т22,5 млрд).
- Төлемдердің саны 70% - ға өсті, бұл ретте ауру жағдайына сақтандыру (10,7 есе) және қызметкерлерді жазатайым оқиғалардан сақтандыру (2 есе) сияқты өнімдер бойынша ең көп өсім байқалды.
- 9а24ж. қорытындысы бойынша ӨСК кірістерінің шығыстардан (+Т98,9 млрд) озық өсуі байқалды, бұл сектордың таза пайдасының 27,0%-ға, Т90,8 млрд-қа дейін өсуіне әкелді.
- Табыс бөлігінің ұлғаюы, негізінен, сақтандыру түсімінің (+33,3%-ға дейін, Т320,4 млрд-қа дейін), шығыстық-аквизициялық шығыстардың екі еселенуімен (Т188,5 млрд-қа дейін) ұлғаюымен байланысты болды.
- ӨСК капиталының орташа рентабельділігі 9м24г. 14% құрады, ал S & P болжамдары бойынша, 2025 жылы қалыптасып келе жатқан өнім желісі мен тұтынушылардың өсіп келе жатқан базасы аясында бұл көрсеткіш 30%-ға дейін артуы мүмкін.

АКТИВТЕР

Т 1462,6 млрд
▲ 30,7%

САҚТАНДЫРУ РЕЗЕРВТЕРІ

Т 1084,6 млрд
▲ 40,9%

МЕНШІКТІ КАПИТАЛ

Т 283,1 млрд
▲ 13,9%

БӨЛІНБЕГЕН* ТАБЫС

Т 55,7 млрд
▲ 60,3%

САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫЛАРЫ *

Т 674,1 млрд
▲ 1,9 рет

ТАЗА САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫЛАРЫ *

Т 670,9 млрд
▲ 1,9 рет

САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕРІ *

Т 80,8 млрд
▲ 1,7 рет

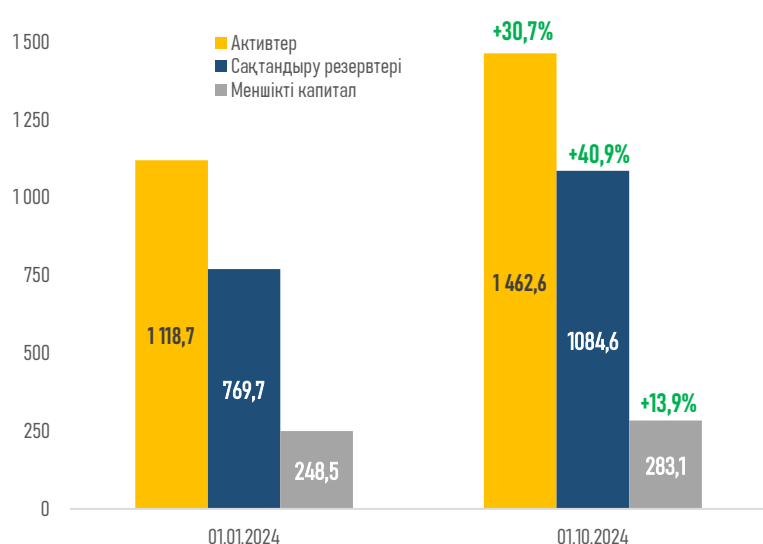
ТАЗА САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕРІ *

Т 80,0 млрд
▲ 1,8 рет

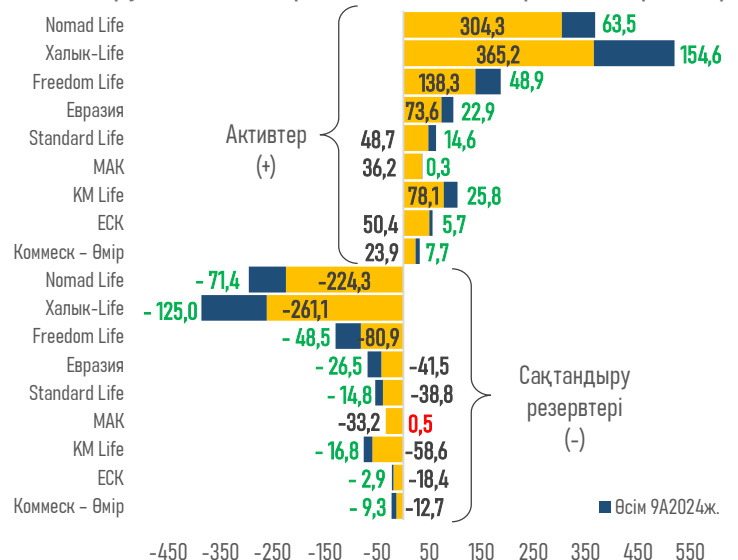
Дереккөз: ҚРҰБ. Ескертпе: өсім бойынша деректер 23 ж. 1-тоқс. деректермен салыстырғанда келтірілген; «Коммекс-Өмір» ӨСК «СЕНТРАС КОММЕКС LIFE» ӨСК-мен салыстырылады

Сектордың баланстық (реттеушілік) көрсеткіштері

Сектордың жиынтық көрсеткіштері, млрд теңге

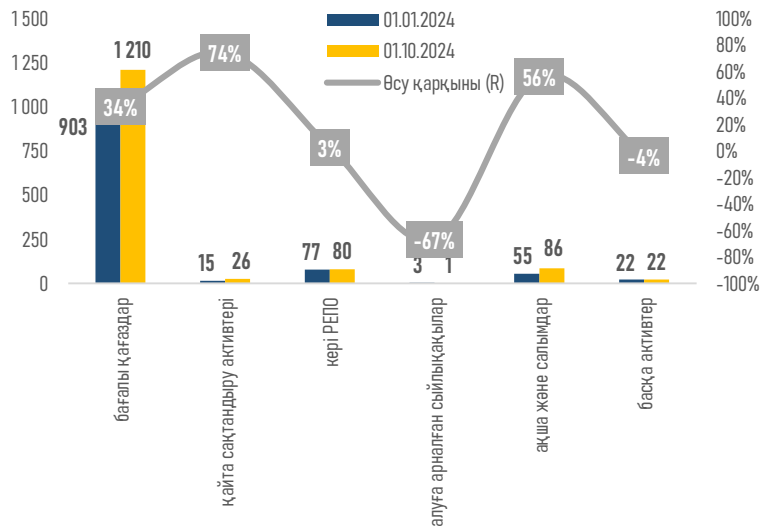

Сақтандыру компаниялары бөлінісіндегі көрсеткіштер, Т млрд

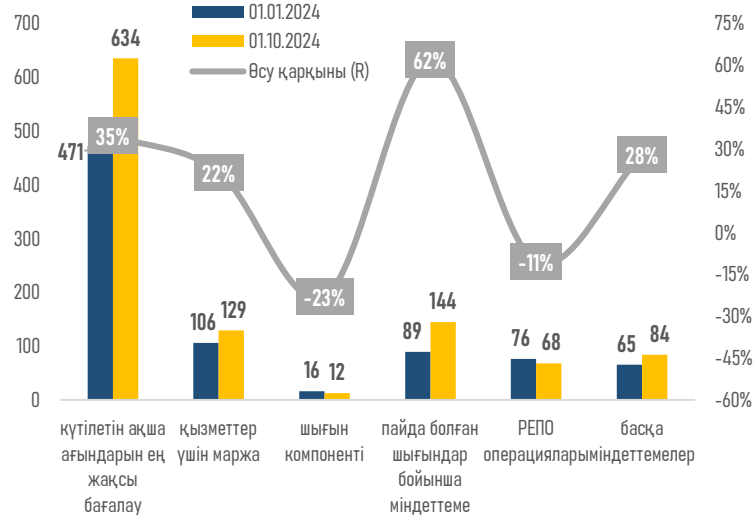

Сектордың активтері мен міндеттемелерінің құрылымы

Сектор активтерінің құрылымы, млрд теңге

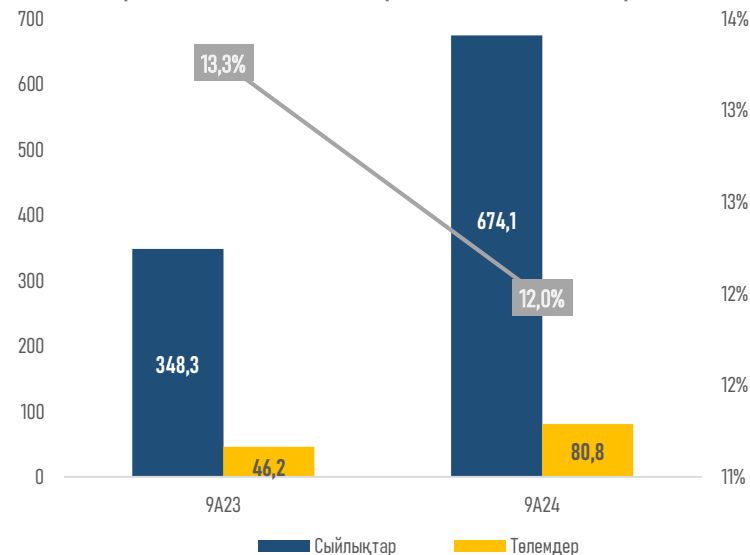

Сектор міндеттемелерінің құрылымы, млрд теңге

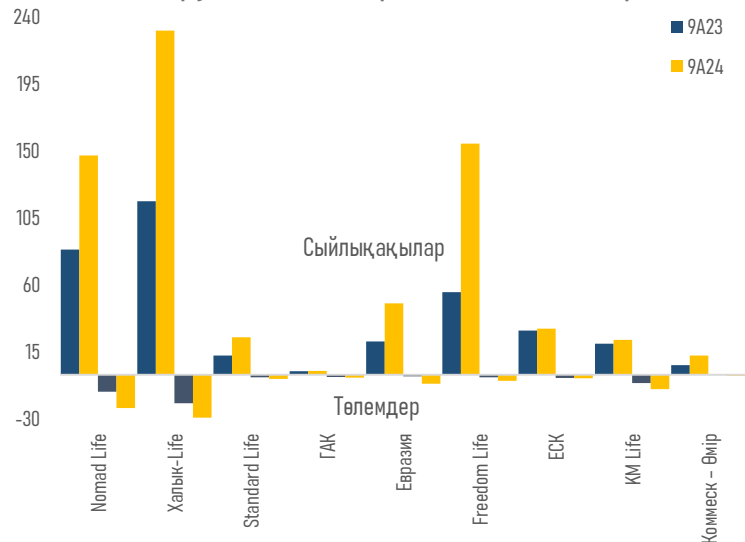

Төлемдердің сыйлықақыларға қатынасы

Төлемдердің сыйлықақыларға қатынасы, млрд теңге

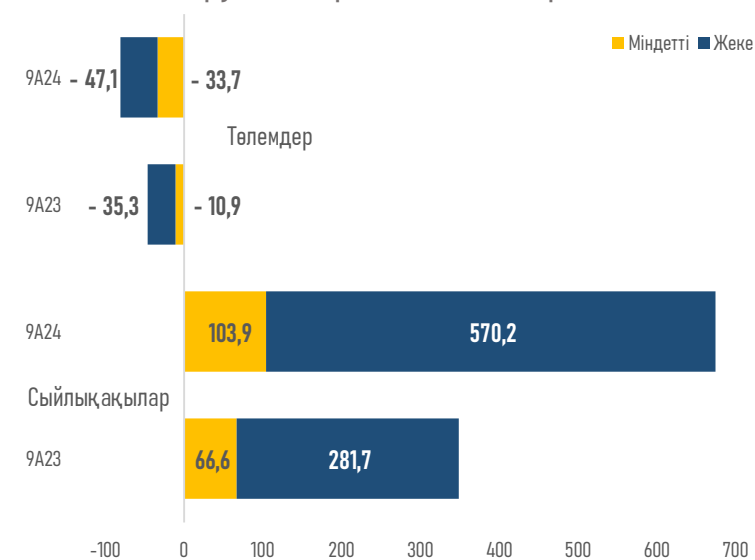

Сақтандыру компаниялары бөлінісінде, млрд теңге

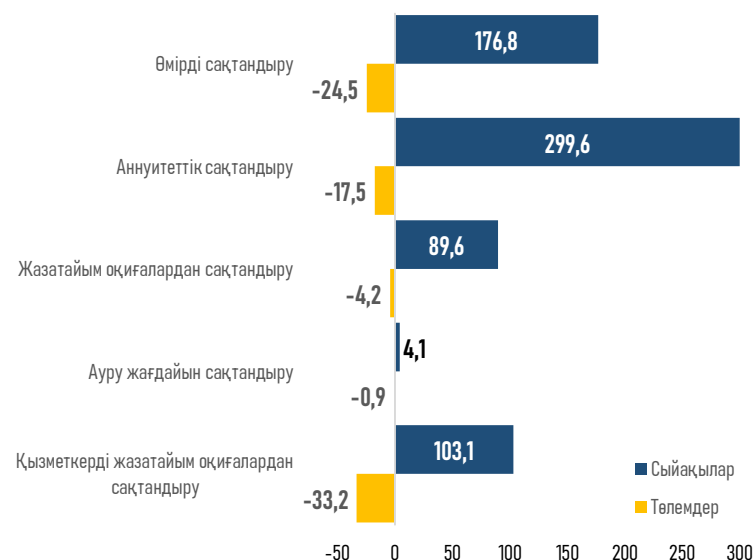

Сыйлықақылар мен төлемдер

Сақтандыру кластары бойынша, млрд теңге

2023 ж. сыйлықақы мен төлемнің нысаналы мақсаты

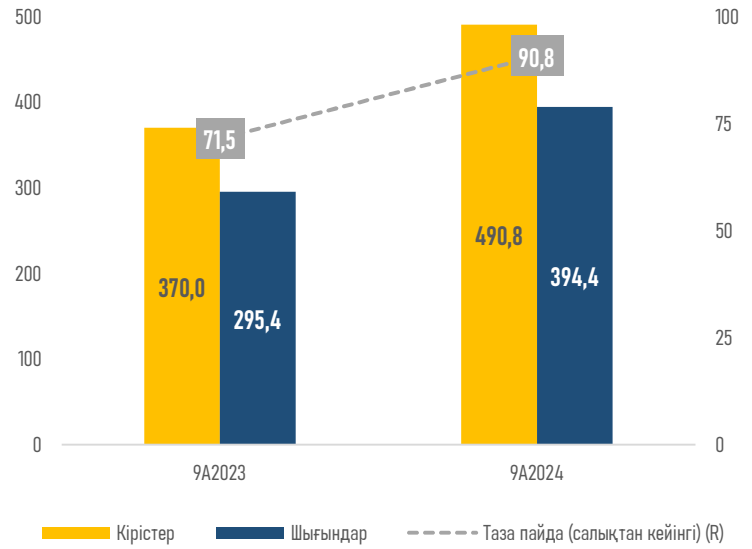

Өмірді сақтандыру нарығының кірістері мен шығыстары

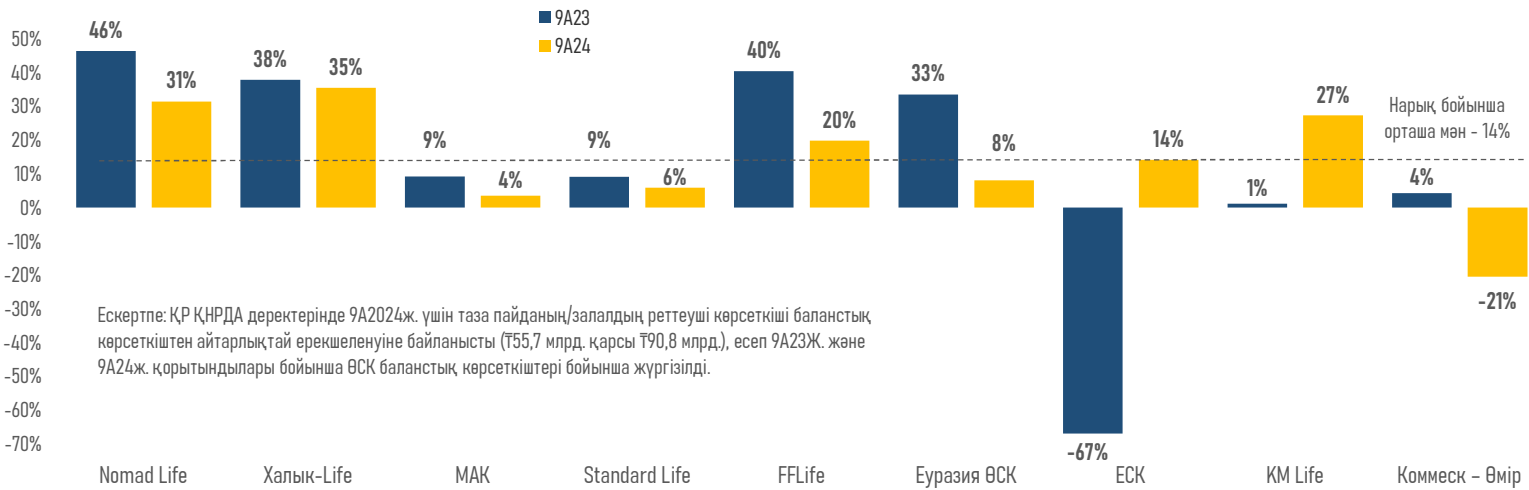
9 ай 24 ж. үшін кірістер мен шығыстардың құрылымы, %

Таза пайда, млрд теңге

Капиталдың орташа өлшенген кірістілігі (RoE)

Ескертпе: ҚР ҚНРДА деректерінде 9А2024ж. үшін таза пайданың/залалдың реттеуші көрсеткіші баланстық көрсеткіштен айтарлықтай ерекшеленуіне байланысты (Т55,7 млрд. қарсы Т90,8 млрд.), есеп 9А23Ж. және 9А24ж. қорытындылары бойынша ӨСК баланстық көрсеткіштері бойынша жүргізілді.

Кезеңнің қысқаша қорытындылары

2024 жылғы қаңтар-қыркүйекте экономиканың тұрақты өсуі (2024 жылғы 9 айдың қорытындысы бойынша 4,1%), тұтынуға пайдаланылатын кірістер деңгейінің жоғарылауы (3тоқ24ж. қорытындысы бойынша+8,5%), сондай-ақ заңнаманы жетілдіру аясында жеке тұлғалардың зейнетақы аннуитеті және өмірді сақтандыру шарттарын және заңды тұлғалардың белсенді түрде жасасуы байқалды - қызметкерді жазатайым оқиғалардан сақтандыру шарттары.

Тиісінше, өмірді сақтандыру секторының өсуінің негізгі драйвері төрт дәстүрлі өніммен қамтамасыз етілген сақтандыру кірісі болды: зейнетақы аннуитеттік сақтандыру, өмірді сақтандыру, жұмысшылар мен басқа адамдарды жазатайым оқиғалардан сақтандыру. Осы өнімдер бойынша сыйлықақылар ӨСК жиынтық сыйлықақыларының 98,5% - покрыв қамтыды.

Бұл ретте сектордың сақтандыру төлемдері көлемінің өсуі, негізінен, қызметкерді жазатайым оқиғалардан сақтандыру сияқты өнім бойынша төлемдерге байланысты болды: 2024 жылғы 1 қаңтардан бастап "зиянды" өндірістерде жұмыс істейтін қызметкерлер сақтандыру ұйымдарынан төлемдер ала бастады.

Айта кетейік, жұмыс орындарында жарақаттанудың өсуі сақталуда: 2024 жылдың 8 айында қазақстандық кәсіпорындарда 900-ге жуық адам зардап шекті, бұл өткен жылдың сәйкес кезеңіндегі көрсеткіштен 3,8% - ға артық.

Бұдан басқа, сектордың рентабельділігіне ҚР-дағы жоғары пайыздық мөлшерлемелерді (сыйақы алуға байланысты кірістер: +20,8% немесе Т14,8 млрд), сондай-ақ құндық және бағамдық ауытқуларды (2,1 есе немесе Т12,0 млрд) сақтау есебінен инвестициялық кірістер (+45,4% немесе Т35,8 млрд) елеулі қолдауды қамтамасыз етті.

Жасалған шарттар санының артуы жаңа шарттар жасасумен және қолданыстағыларын ұзартумен жаңа сақтанушыларды тартуға, сондай-ақ жұмыс істеп тұрған сақтанушыларды ұстап қалуға байланысты шығыстарды білдіретін аквизициялық шығыстардың өсуіне өкел соқтыруы мүмкін.

Сонымен қатар, жалпы және әкімшілік шығыстардың (+41,9% немесе Т9,3 млрд): аудиторлық, консультациялық қызметтер мен ақпараттық шығыстарға (2,7 есе) және еңбекақы төлеуге арналған шығыстарға (+38,8%) орташа өсуі байқалды.

Мұндай жағдайларда ірі сақтандыру компаниялары ауқымды үнемдеу есебінен барған сайын артықшылықтарға ие болады және, әдетте, ресурстар мен сараптамаға (S&P) жақсырақ қол жеткізе алады: активтері 100 млрд-тан асатын төрт ірі ӨСК рентабельділігі сектордың орташа рентабельділігінен айтарлықтай асып түседі.

S&P болжамдары бойынша, 2025 жылы қазақстандық өмірді сақтандыру нарығы шоғырландыруды, ірілендіруді, трансформацияны және ҚР экономикасының болжамды өсуі аясында одан әрі оң өсуді жалғастырады (ӘДБ - ге сәйкес+5,6%): сақтандыру сыйлықақылары 40-50%-ға, ал капиталдың рентабельділігі кемінде 30%-ға өсуі мүмкін.

Бұл ретте бұл үшін негізгі шарттар елдегі тұрақты макроэкономикалық жағдайлар, оның ішінде төмен инфляция, халықтың нақты табысының жоғары өсуі, ұлттық валюта айырбас бағамының тұрақтылығы, сондай-ақ қазақстандықтардың қаржылық сауаттылығын одан әрі арттыру болуға тиіс.